

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ THỊ DIỆU LINH

**GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH
QUA MÔN ĐỊA LÝ TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
Ở TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ THỊ DIỆU LINH

**GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH
QUA MÔN ĐỊA LÝ TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
Ở TỈNH THÁI NGUYÊN**

Ngành: LL&PPDH BỘ MÔN ĐỊA LÝ

Mã số: 8.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Phương Liên

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu ghi trong đề tài khóa luận tốt nghiệp là trung thực, được các tác giả cho phép sử dụng và đề tài khóa luận chưa từng được công bố trong bất kì công trình nào.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả

Vũ Thị Diệu Linh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn, sự tri ân sâu sắc tới Cô giáo PGS.TS Nguyễn Phương Liên - trưởng khoa Địa lý - Trường ĐHSP Thái Nguyên là người đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ, động viên tạo mọi điều kiện để tôi được nghiên cứu và thực hiện đề tài khóa luận.

Chân thành cảm ơn quý thầy cô giáo trong khoa Địa lý - Trường ĐHSP Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy, chia sẻ, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin được gửi lời cảm ơn đến: Trường ĐHSP Thái Nguyên, Ban giám hiệu, thầy cô giáo và các em học sinh trường THPT Dương Tự Minh, THPT Gang Thép, THPT Định Hóa, THPT Đại Từ đã giúp đỡ tôi trong quá trình điều tra, khảo sát và thực hiện nội dung liên quan đến đề tài khóa luận.

Xin chân thành cảm ơn! Chúc sức khỏe và thành đạt.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả

Vũ Thị Diệu Linh

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục từ viết tắt	vi
Danh mục các bảng.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	4
4. Lịch sử nghiên cứu	4
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	9
6. Cấu trúc luận văn	10
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH QUA MÔN ĐỊA LÍ TRUNG HỌC PHỔ THÔNG Ở TỈNH THÁI NGUYÊN	11
1.1. Hướng nghiệp và giáo dục hướng nghiệp	11
1.1.1. Khái niệm.....	11
1.1.2. Các giai đoạn Giáo dục hướng nghiệp	12
1.1.3. Nhiệm vụ của hướng nghiệp ở trường THPT.....	14
1.2. Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí.	16
1.2.1. Mục tiêu giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí trung học phổ thông	16
1.2.2. Sự cần thiết của việc hướng nghiệp trong dạy học môn Địa lí ở các trường THPT.....	17
1.3. Đặc điểm chương trình Giáo dục phổ thông	23
1.3.1. Chương trình Địa lí THPT	23
1.3.2. Chương trình giáo dục hướng nghiệp THPT	28

1.4. Đặc điểm HS THPT.....	33
1.4.1. Đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi của HS THPT.....	33
1.4.2. Trình độ nhận thức của HS THPT.....	35
1.5. Thực trạng Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh tại các trường THPT tỉnh Thái Nguyên.....	37
Tiểu kết chương 1	44
Chương 2: QUY TRÌNH VÀ BIỆN PHÁP TỔ CHỨC GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH QUA MÔN ĐỊA LÍ TRUNG HỌC PHỔ THÔNG Ở TỈNH THÁI NGUYÊN	45
2.1. Nguyên tắc và yêu cầu đối với giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí trung học phổ thông.....	45
2.1.1. Các nguyên tắc.....	45
2.1.2. Các yêu cầu.....	47
2.2. Xác định nội dung giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí trung học phổ thông.....	50
2.3. Quy trình thực hiện giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí trung học phổ thông.....	59
2.3.1. Giai đoạn 1: Xây dựng kế hoạch	59
2.3.2. Giai đoạn 2: Thực hiện kế hoạch giáo dục hướng nghiệp.....	59
2.3.3. Giai đoạn 3: Đánh giá kết quả hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT	60
2.4. Biện pháp giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT	61
2.4.1. Vận dụng hiệu quả các phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực để tích hợp giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT.....	61
2.4.2. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông vào giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT.....	67
2.4.3. Tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh trong việc tích hợp giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT	68

2.5. Thiết kế và tổ chức dạy học giáo dục hướng nghiệp cho học sinh qua môn Địa lí THPT	69
2.5.1. Bài 24 Địa lí 10: Phân bố dân cư, đô thị hóa.....	69
2.5.2. Bài 1 Địa lí 11: Sự tương phản về trình độ phát triển kinh tế - xã hội của các nhóm nước. Cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại	76
2.5.3. Bài 17 Địa lí 12: Lao động và việc làm.....	86
Tiểu kết chương 2	97
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	99
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	99
3.2. Nhiệm vụ và nguyên tắc thực nghiệm.....	99
3.2.1. Nhiệm vụ thực nghiệm	99
3.2.2. Nguyên tắc thực nghiệm.....	99
3.3. Tổ chức thực nghiệm	100
3.3.1. Chọn trường thực nghiệm.....	100
3.3.2. Chọn lớp thực nghiệm	100
3.3.3. Chọn giáo viên thực nghiệm.....	103
3.3.4. Chọn bài thực nghiệm.....	103
3.3.5. Chọn phương pháp thực nghiệm	104
3.3.6. Phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm	105
3.4. Nội dung thực nghiệm	105
3.5. Đánh giá kết quả thực nghiệm.....	105
3.5.1. Kết quả định lượng	106
3.5.2. Kết quả định tính	110
Tiểu kết chương 3	111
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	112
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	114
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

STT	CHỮ VIẾT TẮT	CHỮ ĐẦY ĐỦ
1	CD	Cao đẳng
2	CMKH - KT	Cách mạng khoa học - kĩ thuật
3	ĐC	Đối chứng
4	ĐH	Đại học
5	ĐHSP	Đại học sư phạm
6	GD	Giáo dục
7	GDDHNN	Giáo dục định hướng nghề nghiệp
8	GDDT	Giáo dục đào tạo
9	GDHN	Giáo dục hướng nghiệp
10	GV	Giáo viên
11	HS	Học sinh
12	KV	Khu vực
13	NXB	Nhà xuất bản
14	PGS.TS	Phó giáo sư. Tiến sĩ
15	SGK	Sách giáo khoa
16	TCCN	Trung cấp chuyên nghiệp
17	THCS	Trung học cơ sở
18	THPT	Trung học phổ thông
19	THPTQG	Trung học phổ thông quốc gia
20	TN	Thực nghiệm
21	TNCSHCM	Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh
22	TNSP	Thực nghiệm sư phạm
23	VN	Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Kết quả thực hiện các phương pháp hướng nghiệp cho GV và HS một số trường THPT	38
Bảng 2.1. Bảng tổng hợp khả năng tích hợp Giáo dục hướng nghiệp trong dạy học Địa lí trung học phổ thông	50
Bảng 2.2. Cơ cấu lao động phân theo thành phần kinh tế thời kì 2005 - 2013	92
Bảng 3.1. Bảng phân phối điểm các bài kiểm tra các lớp thực nghiệm và đối chứng của 4 trường thực nghiệm.....	107
Bảng 3.2. Bảng phân phối tần suất tổng hợp điểm các bài kiểm tra ở các lớp thực nghiệm và đối chứng	108
Bảng 3.3. Bảng phân phối tần suất tổng hợp điểm các bài kiểm tra ở các lớp thực nghiệm và đối chứng của các trường.....	109

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong xu thế toàn cầu hoá, sự phát triển của khoa học kỹ thuật, sự xuất hiện của nền kinh tế trí thức, xã hội thông tin, hình thành nền văn minh trí tuệ và tiến tới xây dựng một “Xã hội học tập” đã tạo ra những cơ hội lớn, đồng thời cũng là những thách thức đối với nền giáo dục nước ta hiện nay. Giáo dục hướng nghiệp (GDHN) là một trong những hoạt động giáo dục nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện của giáo dục phổ thông Việt Nam. GDHN giúp học sinh (HS) hiểu về bản thân, hiểu về thế giới nghề nghiệp, hiểu về nhu cầu lao động của địa phương và của đất nước,... Từ đó HS tự xác lập nghề nghiệp và đi tới quyết định một cách có ý thức trong việc chọn lựa con đường nghề nghiệp phù hợp với những đặc điểm tâm lý và khả năng của mình cùng với yêu cầu của xã hội.

Quyết định số 126-CP, ngày 19 tháng 3 năm 1981 của Hội đồng Chính phủ về công tác hướng nghiệp trong trường phổ thông và việc sử dụng hợp lý học sinh các cấp phổ thông cơ sở và phổ thông trung học tốt nghiệp ra trường đã khẳng định mục tiêu của giáo dục hướng nghiệp (GDHN) là giúp HS định hướng, chọn nghề phù hợp với hứng thú, nguyện vọng, năng lực và hoàn cảnh của bản thân và đáp ứng được sự phát triển của các ngành nghề trong xã hội. Hoạt động này luôn được Đảng và Nhà nước quan tâm, được đề cập trong các Văn kiện của Đại hội Đảng các cấp, trong các văn bản Luật,... [12].

Thông tư số 31-TT ngày 17 tháng 8 năm 1981 của Bộ Giáo dục hướng dẫn thực hiện Quyết định của Hội đồng Chính phủ về công tác hướng nghiệp trong nhà trường phổ thông và sử dụng hợp lý học sinh phổ thông tốt nghiệp đã nêu rõ “công tác hướng nghiệp phải được tiến hành từ lớp đầu cấp của trường phổ thông cơ sở tới lớp cuối cấp của trường phổ thông trung học; đồng thời hướng nghiệp phải được tiến hành thông qua các nhiệm vụ giáo dục, qua các hoạt động giáo dục và phải kết hợp chặt chẽ giữa các hình thức trong nhà